

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laissa tarkoitettuja valtiontakauksia voitaisiin antaa myös kesäkuun 2013 jälkeen. Annettavat valtiontakaukset voisivat koskea sellaista Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankin-

taa, joka tehdään ennen hallituksen esityksen antamista päätettyjä talouden sopeutusohjelmia varten.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa, kuitenkin viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2013.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Euroopan rahoitusvakausväline (englanniksi *European Financial Stability Facility*, EFSF), jäljempänä *ERVV*, on euroalueeseen kuuluvien jäsenvaltioiden 7 päivänä kesäkuuta 2010 perustama Luxemburgin lain mukainen osakeyhtiö, jonka tehtävänä on myöntää euroalueeseen kuuluvalla valtiolle rahoitustukea. Euroalueeseen kuuluvat valtiot takavat *ERVV*:n varainhankinnan.

Euroalueeseen kuuluvat valtiot ja *ERVV* sopivat 7 päivänä kesäkuuta 2010 Euroopan rahoitusvakausvälineen toimintaa koskevasta puitesopimuksesta. Puitesopimuksessa sovittiin menettelyistä, joita noudatetaan, jos jokin euroalueeseen kuuluva valtio pyytää rahoitustukea, *ERVV*:n varainhankinnasta ja menettelyistä, joita noudatetaan euroalueeseen kuuluvien valtioiden myöntäessä takauksia *ERVV*:n varainhankinnalle.

Eduskunta hyväksyi *ERVV*-puitesopimuksen 1 päivänä heinäkuuta 2010 ja valtioneuvosto 8 päivänä heinäkuuta 2010. Puitesopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu

laki (669/2010) tuli voimaan 16 päivänä elokuuta 2010. Eduskunta hyväksyi *ERVV*-puitesopimuksen muutoksen 28 päivänä syyskuuta 2011 ja valtioneuvosto 29 päivänä syyskuuta 2011. Puitesopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (1059/2011) tuli voimaan 21 päivänä lokakuuta 2011.

ERVV:lle myönnettävistä valtiontakauksista säädetään Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetussa laissa (668/2010), jäljempänä *ERVV*-takauslaki. Lain 5 §:n 2 momentin mukaan *ERVV*-takauslain nojalla voidaan antaa valtiontakauksia kolmen vuoden ajan siitä, kun *ERVV* on perustettu, kuitenkin vähintään 30 päivään kesäkuuta 2013 asti. *ERVV* perustettiin 7 päivänä kesäkuuta 2010, joten lain tarkoittamia valtiontakauksia voidaan antaa enintään 30 päivään kesäkuuta 2013 asti.

Nykyinen *ERVV*-takauslain 5 §:n 2 momentti perustuu siihen, että *ERVV* perustettiin euroalueen jäsenvaltioiden väliaikaiseksi kriisinhallintavälineeksi. *ERVV*:n korvaa Euroopan vakausmekanismi (*englanniksi European Stability Mechanism*), jäljempänä *EVM*,

jonka perustamista koskeva sopimus tuli voimaan 27 päivänä syyskuuta 2012. EVM aloitti toimintansa 8 päivänä lokakuuta 2012. ERVV ei voi tehdä uusia rahoitustukisopimuksia 30 päivän kesäkuuta 2013 jälkeen. Yhtiöjärjestyksen ja puitesopimuksen määräysten mukaan ERVV kuitenkin rahoittaa ja maksaa sellaisen rahoitustuen, joka liittyy ennen 30 päivää kesäkuuta 2013 sovittuihin talouden sopeutusohjelmiin.

ERVV:n kautta on toukokuuhun 2013 mennessä myönnetty rahoitustukea Irlannin ja Portugalin talouden sopeutusohjelmille sekä Kreikan toiselle sopeutusohjelmalle. Suomi on antanut valtioneuvoston näiden sopeutusohjelmien edellyttämälle ERVV:n 241 miljardin euron varainhankintaohjelmalle.

Euroalueen jäsenvaltiot käsitelivät marrasjoulukuussa 2012 Kreikan talouden sopeutusohjelman jatkoa ja päättivät ERVV:n kautta myönnetyn rahoitustuen ehtojen muuttamisesta. Keskeiset muutokset koskivat rahoitustuen takaisinmaksuajan pidentämistä 15 vuodella ja korkojen maksun lykkäämistä 10 vuodella. Euroopan unionin neuvosto ja euroalueen jäsenvaltiot päättivät lisäksi 12 päivänä huhtikuuta 2013 Irlannin ja Portugalin Euroopan rahoituksen vakautusmekanismilta ja ERVV:ltä saamien lainojen takaisinmaksuajan pidentämisestä seitsemällä vuodella.

Kreikan sopeutusohjelmaan tehtävistä tarkistuksista ja niiden vaikutuksista Kreikan rahoitustukiohjelman ehtoihin annettiin eduskunnalle valtioneuvoston selvitys 9 päivänä marraskuuta 2012 (E 128/2012 vp), jota täydennettiin 19 ja 23 päivänä marraskuuta 2012 päivätyillä jatkoselvityksillä. Eduskunnan suuri valiokunta hyväksyi selvityksissä esitetyn valtioneuvoston toimintalinjan (suuren valiokunnan kannanotot SuVX 167/2012 vp, SuVX 172/2012 vp ja SuVX 176/2012 vp). Suurelle valiokunnalle annettiin lisäksi 28 päivänä marraskuuta 2012 erillinen selvitys, jossa arvioitiin Kreikan velkasuhteen alentamiseksi tehtävien toimenpiteiden vaikutuksia Suomelle. Valtioneuvosto antoi 28 päivänä helmikuuta 2013 Irlannin ja Portugalin lainojen laina-aikojen pidentämisestä eduskunnalle selvityksen Portugalin ja Irlannin paluusta velkakirjamarkkinoille (E

15/2013 vp), jota täydennettiin 5 päivänä huhtikuuta 2013 päivätyillä jatkoselvityksellä. Eduskunnan suuri valiokunta hyväksyi laina-aikojen pidennykset valtioneuvoston selvityksissä kuvatulla tavalla.

ERVV:n kautta myönnetyn rahoitustuen ehtojen muuttaminen vaikuttaa myös ERVV:n varainhankintaan. ERVV:n varainhankinta on toistaiseksi mahdollista toteuttaa ERVV:n nykyisen 241 miljardin euron varainhankintaohjelman ja sille annettujen valtiontakausten puitteissa. Jos korkotaso tulevina vuosina nousee merkittävästi, on varainhankintaohjelman enimmäismäärää tarpeen korottaa. Varainhankintaohjelmaan tehtävät muutokset edellyttävät puolestaan varainhankintaohjelmalle annettujen valtiontakausten muuttamista.

ERVV-takauslain 5 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiontakauksen antaminen ERVV:n varainhankinnalle on mahdollista myös 30 päivän kesäkuuta 2013 jälkeen. Säännöksen nojalla on mahdollista antaa valtiontakauksia vain sellaista ERVV:n varainhankintaa varten, joka suoritetaan ennen hallituksen esityksen antamista hyväksytyissä talouden sopeutusohjelmissä sovittujen rahoitustukien takia. Säännöksen tarkoittamia sopeutusohjelmia ovat marrasukuussa 2010 hyväksytty Irlannin sopeutusohjelma, toukokuussa 2011 hyväksytty Portugalin sopeutusohjelma ja helmikuussa 2012 hyväksytty Kreikan toinen sopeutusohjelma. Annettavat valtiontakaukset voivat perustua joko jo päätettyihin rahoitustuen ehtoihin tai muutoksen voimaantulon jälkeen tehtäviin rahoitustukien ehtojen tarkistuksiin. Säännöksen nojalla ei sen sijaan ole mahdollista antaa valtiontakauksia, jotka koskisivat uutta rahoitustukea tai mainituissa sopeutusohjelmissä sovitun rahoitustuen lisäämistä.

ERVV-takauslain 5 §:n muuttaminen on edellä kuvatuista syistä tarpeen euroalueen jäsenvaltioiden tekemien päätösten kansallista toimeenpanoa varten. Muuten valtioneuvosto joutuisi antamaan kesäkuun loppuun mennessä valtiontakauksen, joka ei tällä hetkellä ole tarpeen ja jonka suuruutta ei ole mahdollista määritellä.

Eduskunnalle on samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa annettu valtioneuvoston tiedonanto, joka koskee ERVV:n

varainhankinnalle annetun valtionehtouksen voimassaoloajan pidentämistä 10 vuodella vuoden 2070 loppuun.

2 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia tai vaikutuksia valtion talousarvioon. Lainmuutos mahdollistaa sen, että myös kesäkuun 2013 lopun jälkeen on mahdollista antaa ERVV:n varainhankinnan koron muutoksista tai Kreikan, Portugalin ja Irlannin sopeutusohjelmissä sovittujen rahoitustukien ehtojen muutoksista johtuvat välttämättömät valtionehtoukset. Mahdolliset uudet takaukset lisäisivät Suomen takausvastuita.

ERVV:n helmikuussa 2012 hyväksytyn varainhankintaohjelman 241 miljardin euron määrästä oli maaliskuun 2013 lopun tilanteen mukaan käytössä noin 172,7 miljardia euroa Kreikan, Irlannin ja Portugalin sopeutusohjelmien rahoitusta varten. Suomen laskennallinen takausosuus käytössä olevasta määrästä oli toteutuneen koron ja käytössä olevan ylitakausosuuden mukaan noin 5,17 miljardia euroa. ERVV:n varainhankinnan nykyinen keskikorko on noin 1,65 prosenttia. Jos ERVV:n varainhankinnan keskikorko pysyisi nykyisellä tasolla, ERVV:n jäljellä oleva varainhankintatarve olisi arviolta noin 50 miljardia euroa. Jos lisäksi oletetaan, että tämän varainhankinnan keskilaina-aika on viisi vuotta, Suomen kokonaistakausvastuu Irlannin, Portugalin ja Kreikan sopeutusohjelmien varainhankinnasta korkoineen ja ylitakauksineen olisi noin 6,9 miljardia euroa.

ERVV:n varainhankinnan nykyinen korkotaso on kuitenkin historiallisesti erittäin alhainen. Onkin erittäin todennäköistä, että varainhankinnan keskikorko tulee tulevaisuudessa olemaan korkeampi. ERVV arvioi marraskuussa 2012 Kreikan ohjelman sekä huhtikuussa 2013 Irlannin ja Portugalin lainaehdojen muutosten vaikutuksia varainhankintaansa. ERVV:n arvion perusolettamana oli, että sen varainhankinnan keskikorko on kolme prosenttia. Tällä korolla Kreikan koronmaksun lykkääminen 10 vuodella ja takaisinmaksuajan pidentäminen 15 vuodella lisäävät ERVV:n arvion mukaan sen varain-

hankinnan tarvetta noin 43,8 miljardilla eurolla. Vastaavasti Irlannin ja Portugalin laina-aikojen seitsemän vuoden pidennys lisää ERVV:n varainhankintatarvetta noin 6,79 miljardilla eurolla. ERVV:n varainhankinnan keskikoron ylittäessä noin 3,6 prosenttia, nykyisen varainhankintaohjelman määrä ei vuonna 2021 enää riittäisi. Riski varainhankintaohjelman enimmäismäärän korottamisen ja siihen liittyvien uusien takauksien osalta olisi suurimmillaan vuosina 2021 ja 2022, jolloin ohjelmista on maksettu kaikki lainaerät eikä niiden takaisinmaksu ole vielä alkanut. Sen jälkeen kun lainojen takaisinmaksu ERVV:lle alkaa vuoden 2022 jälkeen, tarve varainhankintaohjelman enimmäismäärän korottamiseen ja sen myötä uusiin takauksiin alkavat vastaavasti vähitellen pienentyä.

ERVV joutuu sopeutusohjelmien aikana korvaamaan erääntyvää varainhankintaansa uudella varainhankinnalla. Koronnousu vaikuttaa Suomen takausosuuteen. ERVV:n varainhankinnan keskikoron ollessa edellä mainittu kolme prosenttia, on ERVV:n varainhankintatarve Irlannin, Portugalin ja Kreikan ohjelmien rahoittamiseksi noin 232,8 miljardia euroa. Jos varainhankinnan keskimääräiseksi laina-ajaksi oletetaan viisi vuotta, Suomen takausvastuun määrä korkoineen ja 65 prosentin ylitakauksineen olisi noin 8,52 miljardia euroa. Vastaavasti 3,5 prosentin keskikorolla varainhankintatarve olisi noin 239,4 miljardia euroa ja Suomen takausvastuu 8,95 miljardia euroa.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tiilassa, kuitenkin viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2013.

5 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaan valtionehtoukset voidaan antaa eduskunnan suostumuksen nojalla. Ilmaisuuksien eduskunnan

suostumus" sisältää suostumuksen antamisen paitsi eduskunnan päätöksellä myös lakimuodossa. Perustuslakia koskeneen hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) perusteluiden mukaan lakimuotoa käytetään lähinnä annettaessa yleisvaltuuksia tietynlaisten takausten ja takuiden myöntämiseen. Eduskunnan erillistä suostumuspäätöstä tarvitaan sellaisiin takauspäätöksiin, joista ei ole säännöksiä erityislaeissa, jolloin eduskunnan suostumus koskee yksittäistä tilannetta eikä sisällä yleisvaltuuksia. Laista tai eduskunnan suostumuksesta tulee ilmetä takausten ja takuiden enimmäismäärä.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on arvioinut ERVV-takauslain suhdetta perustuslakiin ja todennut, että siitä käy riittävällä tavalla ilmi takausten enimmäismäärä ja siihen liittyvät liitännäiserät (PeVL 3/2012 vp). Pe-

rustuslakivaliokunta on myös korostanut Euroopan rahoitusvakauteen liittyviä riskejä ja vastuita arvioitaessa eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien turvaamista vastuiden lisäämistä koskevassa päätöksenteossa (PeVL 49/2010 vp, PeVL 5/2011 vp, PeVP 18/2012 vp, 4 §)

Ehdotetulla muutoksella ei lisätä Suomen taloudellisia vastuita, eikä muuteta ERVV:n toimintaan liittyvää päätöksentekoa miltään osin.

Edellä olevan perusteella lakiehdotus voitaisiin hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetun lain (668/2010) 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Tämän lain nojalla voidaan antaa valtiotakauksia sellaiselle Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankinnalle, joka tehdään ennen 8 päivää toukokuuta 2013 päätetyissä ta-

louden sopeutusohjelmissä sovitun rahoitustuen maksamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 2013

Pääministeri**JYRKI KATAINEN**Valtiovarainministeri *Jutta Urpilainen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetun lain (668/2010) 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Tämän lain nojalla voidaan antaa valtiontakauksia kolmen vuoden ajan siitä, kun Euroopan rahoitusvakausväline on perustettu, kuitenkin vähintään 30 päivään kesäkuuta 2013 asti.

Ehdotus

5 §

Tämän lain nojalla voidaan antaa valtiontakauksia *sellaiselle Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankinnalle, joka tehdään ennen 8 päivää toukokuuta 2013 päättyissä talouden sopeutusohjelmissä sovitun rahoitustuen maksamista varten.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*